

Joanna M. Karolczak

Opinia prawna na temat odmowy dostępu posła do dokumentów i środków umożliwiających egzekwowanie przepisów art. 19 i 20 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora¹

Legal opinion on refusal to grant Deputy's access to documents and on measures enabling enforcement of Article 19 and 20 of the Act on the Exercise of the Mandate of a Deputy or Senator (WAP-1515/17): The opinion concerns Deputy's entitlement to oversighting and intervening in establishments and enterprises on the basis of Article 19 and 20 of the Act on the Exercise of the Mandate of a Deputy or Senator. It was stated that a Deputy has a right of access to documents (insight into operations). It has been observed that providing information is not equivalent to "access to documents". The Deputy has a right to obtain information and explanations, but not to get an access to documents. The indicated provisions are examples of the so-called *leges imperfectae*, because the Act does not provide any consequences of non-compliance with them.

Keywords: Deputy | exercise of the mandate | Deputy intervention | right to information

Słowa kluczowe: poseł | wykonywanie mandatu | interwencja poselska | prawo do informacji

Radca prawny, ekspert ds. legislacji BAS; joanna.karolczak@sejm.gov.pl.

Przedmiot opinii

Przedmiotem opinii są uprawnienia posła do kontrolowania i podejmowania interwencji w różnych zakładach i przedsiębiorstwach.

Opinia została przygotowana na podstawie ustawy z 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz.U. 2016, poz. 1510, ze zm., dalej: u.w.m.p.s.) według stanu prawnego na dzień sporządzania opinii.

¹ Opinia sporządzona 8 sierpnia 2017 r. na zlecenie zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu; BAS-WAP-1515/17.

Uzasadnienie prawne

Z pisma posła przedstawiającego powyższe zagadnienie wynika, że istnieją problemy z dostępem do dokumentów przedsiębiorstw, w sytuacji korzystania z uprawnień określonych w art. 20 u.w.m.p.s.

Poseł zwrócił uwagę, że Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne odmówiło mu udostępnienia dokumentów z audytu, a Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach *uznał odmowę za nieważną*.

Ponadto wskazał, że interwencja poselska w organie administracji rządowej i innych podmiotach jest często niemożliwa. Powołał się przy tym na treść art. 19 u.w.m.p.s.

W związku z negatywnymi doświadczeniami poseł sformułował następujące pytania:

1) *Czy przedsiębiorstwo, zakład, organizacja społeczna do której występuje poseł, powołujący się na swoją legitymację poselską, ma prawo odmówić dostępu do dokumentów, bądź nie udzielić informacji?*

2) *Ponadto, jakie kroki powinny być podjęte przez posła w przypadku wspomnianej odmowy?*

3) *Czy poseł może podjąć środki bezpośrednio lub pośrednio w celu realizacji swojego prawa, jeżeli tak to jakie?*

4) *Czy planowana jest nowelizacja ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, poprzez dookreślenie jakie środki może podjąć w przypadku odmowy udostępnienia dokumentów lub nieudzielenia informacji?*

Na wstępie opinii należy odnieść się do nieprecyzyjnych stwierdzeń posła.

Po pierwsze, wspomniany wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA) w Gliwicach² nie dotyczył w ogóle procedury odbywającej się w ramach ustawy o wykonywaniu mandatu. Dotyczył kwestii związanych z dostępem do informacji publicznej. Dodatkowo WSA w ogóle nie zajmował się sprawą merytorycznie i nie rozpatrywał kwestii odmowy udzielenia informacji publicznej przez Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., stwierdził natomiast braki formalne i uznał, że decyzja niepodpisana przez wszystkie osoby upoważnione do jej wydania (których współdziałanie jest konieczne) rażąco narusza przepis art. 107 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego (k.p.a.) i przez to jest dotknięta nieważnością (art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a.).

Nie można więc powoływać się na ten wyrok w kwestiach związanych z uprawnieniami poselskimi w zakresie wykonywania mandatu ani uznawać, że sąd orzekł, iż podmiot bez podstawy prawnej odmówił udostępnienia informacji publicznej.

² Wyrok z 1 czerwca 2017 r., sygn. akt IV SA/Gl 52/17, orzeczenie nieprawomocne, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/04FD4F1A07>.

Po drugie, zarówno z treści pisma posła, jak i ze sformułowanych pytań wynika niezrozumienie i pomieszenie pojęć dotyczących dwóch różnych instytucji ustanowionych w przepisach ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora: prawa wglądu w działalność określonych podmiotów (art. 19 u.w.m.p.s.) i prawa do interwencji poselskiej w określonych sytuacjach (art. 20 u.w.m.p.s.).

Szczególnie wyraźnie widać to w pierwszym pytaniu, gdzie wskazano podmioty, które są określone w art. 20 u.w.m.p.s., a następnie czynności, które określone są w art. 19 u.w.m.p.s. Wyraźnie należy wskazać, że oba uprawnienia poselskie, wynikające z art. 19 i 20, są skonstruowane w sposób odmienny, mogą być realizowane wobec różnych podmiotów i w różny sposób.

Ad 1

Na podstawie art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s. w wykonywaniu mandatu poseł lub senator ma prawo, jeżeli nie narusza dóbr osobistych innych osób, do uzyskiwania informacji i materiałów, wstępu do pomieszczeń, w których znajdują się te informacje i materiały, oraz wglądu w działalność organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego, a także spółek z udziałem Skarbu Państwa oraz zakładów i przedsiębiorstw państwowych i samorządowych, z zachowaniem przepisów o tajemnicy prawnie chronionej.

Przepis ten, po pierwsze, przyznaje posłom prawo pozyskiwania informacji i materiałów, służące zapewnieniu skutecznego wykonywania mandatu. Po drugie, określa warunki realizacji tego prawa, zastrzegając, że nie może ono naruszać dóbr osobistych innych osób oraz przepisów o tajemnicy prawnie chronionej.

Prawo do uzyskiwania przez posła informacji i materiałów stanowi jedną z indywidualnych form kontroli parlamentarnej³. Poseł może z niego korzystać tylko wtedy, gdy uzyskiwana informacja jest związana z wykonywaniem mandatu. Jednocześnie należy podkreślić, że poselskie prawo dostępu do informacji i materiałów wykracza poza możliwości przysługujące obywatelom na podstawie ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. 2016, poz. 1764, ze zm.). Obejmuje ono bowiem zarówno dostęp do dokumentów urzędowych, jak również prawo pozyskiwania wszelkiego rodzaju „materiałów”.

Jak wskazuje M. Stębelki⁴, poselskie prawo do uzyskiwania informacji zostało ograniczone podmiotowo i odnosi się do pewnej kategorii adresatów.

³ E. Gierach, *Opinia prawna dotycząca zakresu ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa w kontekście odmowy udzielenia posłowi informacji*, BAS-WAU iP-485/17.

⁴ *Idem*, *Opinia w sprawie przesłanek oraz zakresu poselskiego prawa do informacji (art. 19 ust. 1 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora)* [w:] *Status posła*

Są nimi: organy administracji rządowej, organy administracji samorządowej, spółki z udziałem Skarbu Państwa, zakłady i przedsiębiorstwa państwowe oraz zakłady i przedsiębiorstwa samorządowe. Artykuł 19 ust. 1 u.w.m.p.s. nie może zatem stanowić uniwersalnej podstawy prawnej do żądania informacji i materiałów na temat tych podmiotów, o których ustawodawca w ogóle nie wspomina w tym przepisie. Po drugie, cytowany wcześniej przepis ustawy wyraźnie łączy poselskie prawo do informacji z wykonywaniem mandatu. Oznacza to, że poseł może żądać udostępnienia odpowiednich materiałów tylko wówczas, jeżeli ma to związek z jego obowiązkami parlamentarnymi oraz kontaktami z wyborcami. Po trzecie, uprawnienia wynikające z art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s. nie mają w żadnym razie charakteru absolutnego i podlegają ograniczeniom wynikającym z konieczności poszanowania przepisów o tajemnicy ustawowo chronionej (chodzić tu będzie m.in. o ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa, tajemnicy służbowej, tajemnicy postępowania przygotowawczego, tajemnicy skarbowej). Po czwarte, poselskie prawo do informacji realizowane na podstawie analizowanego przepisu ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora ograniczone jest także ze względu na wymóg ochrony dóbr osobistych innych osób. Poseł może zatem korzystać ze swoich uprawnień wyłącznie w takim zakresie, w jakim nie prowadzi to do naruszenia chronionej sfery prywatności.

W pierwszym z pytań poseł wskazał na podmioty: przedsiębiorstwo, zakład, organizacja społeczna (czyli podmioty określone w art. 20 u.w.m.p.s.) i zapytał, czy mogą one odmówić dostępu do dokumentów bądź nie udzielić informacji (czyli pytał o czynności określone w art. 19 u.w.m.p.s.).

We wskazanych podmiotach (należy przy tym dookreślić – tak jak wskazuje to przepis – że chodzi o zakład lub przedsiębiorstwo państwowe) na mocy art. 20 u.w.m.p.s. poseł może podjąć interwencję dla załatwienia sprawy we własnym imieniu albo w imieniu wyborcy lub wyborców, jak również zaznajamiać się z tokiem jej rozpatrywania. Kierownicy tych jednostek są także obowiązani przyjmując posła, który przybył w związku ze sprawą wynikającą z wykonywania mandatu, oraz udzielić informacji i wyjaśnień dotyczących sprawy. Udzielenie informacji i wyjaśnień nie jest tożsamym pojęciem z „dostępem do dokumentów”. Prawo to nie przysługuje posłom w sytuacji dokonywania interwencji na podstawie art. 20 u.w.m.p.s. Poseł ma natomiast prawo do uzyskania informacji i wyjaśnień, jeśli poseł przybył na miejsce w związku ze sprawą wynikającą z wykonywania jego mandatu.

Dostęp do dokumentów (wglądu w działalność) służy natomiast posłowi, jeśli działa w trybie określonym w art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s. Przy stosowaniu art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s. wobec wszystkich wskazanych w tym przepisie pod-

miotów, a w szczególności podmiotów gospodarczo-handlowych, trzeba mieć na względzie:

- że prawo żądania informacji lub materiałów musi dotyczyć uzyskiwania informacji związanych z „wykonywaniem mandatu”, a więc informacji niezbędnych w wykonywaniu obowiązków poselskich, w tym obowiązków wiążących się z kontaktami z wyborcami i ich organizacjami,
- korzystanie z powyższego prawa powinno następować z zachowaniem przepisów o tajemnicy ustawowo chronionej,
- korzystanie z prawa do informacji przez parlamentarzystę nie naruszy dóbr osobistych innych osób⁵.

Ad 2 i 3

Zdaniem P. Czarnego⁶ ustawa o wykonywaniu mandatu posła i senatora nie przewiduje żadnej regulacji na wypadek sytuacji, gdy instytucje zobowiązane nie wykonują lub też wykonują w sposób niepełny swoje powinności. Jak wskazuje się w literaturze przedmiotu: *Wymienione przepisy ustawy o wykonywaniu mandatu nie wskazują sposobu egzekwowania naruszenia postanowień ustawy przez organa (podmioty), wobec których posłom przysługują określone prawa i które to podmioty mają jednocześnie obowiązek określonego postępowania czy zachowania wobec posłów. W ustawie o wykonywaniu mandatu nie ma przepisu analogicznego do art. 22 poprzednio obowiązującej ustawy z 31 lipca 1985 r. o obowiązkach i prawach posłów i senatorów, który stanowił, że uchyczenia pracowników zatrudnionych w organach samorządu terytorialnego w zakresie udzielania posłom wszechstronnej pomocy w wykonywaniu obowiązków poselskich «stanowią naruszenie obowiązków pracowniczych w rozumieniu prawa pracy»⁷. Przepisy nie zawierają także żadnej sankcji za niewywiązanie się z tego obowiązku. Termin 14-dniowy należy traktować jako termin instrukcyjny, a obowiązek nałożony na organa nie może być wyegzekwowany inaczej, jak*

⁵ Tak J. Mordwiłko, *Opinia prawna w zakresie odpowiedzi na pytania czy zgodnie z obowiązującym prawem poseł na Sejm RP (wykonując funkcje kontrolne) ma prawo do uzyskiwania informacji, materiałów lub wglądu w działalność organów spółek z udziałem Skarbu Państwa, np. wglądu w kontrakty menadżerskie członków zarządu spółki PL 2012* [w:] *Status posła w opiniach Biura Analiz Sejmowych (2007–2015)*, t. 1, J. Mordwiłko (red.), Warszawa 2015, s. 397.

⁶ *Idem*, *Opinia prawna dotycząca skutków nieudzielenia posłom informacji przez organy jednostek samorządu terytorialnego*, BAS-WAUiP 1352/16.

⁷ I. Galińska-Rączy, *W jaki sposób poseł może egzekwować naruszenie przez prezydenta miasta art. 16 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora?* [w:] *Status posła, cz. I, Wybór ekspertyz prawnych do art. 1–24 ustawy z 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora*, J. Mordwiłko (red.), Warszawa 2007, s. 343.

jedynie przez „obowiązkowość” organu⁸. Dlatego przepisy określone mogą być mianem tzw. *leges imperfectae*, brak jest prawnych konsekwencji w razie ich nieprzebrzegania. Ustawa nie wskazuje bowiem ani na sankcje karne, ani dyscyplinarne czy natury finansowej, nie wprowadza też form „przymuszenia do wykonania” czy też „wykonania zastępczego”.

Jak wskazuje P. Czarny⁹, realizacja przez organy jednostek samorządu terytorialnego obowiązków wobec posłów i senatorów wynikających z art. 16, 19, 20 i 24 u.w.m.p.s., w szczególności zaś powinności udzielania im informacji w określonych sprawach związanych z wykonywaniem mandatu, nie została w ustawie „zaopatrzona” w żadne sankcje w przypadku ich niewykonania. W ramach realizacji zadania czuwania nad wykonaniem obowiązków wobec posłów przez organy administracji rządowej i samorządowej Marszałek Sejmu nie ma żadnych szczególnych kompetencji. Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 12 regulaminu Sejmu Marszałek zobowiązany jest udzielać posłom niezbędnej pomocy w ich pracy, w tym czuwać nad wykonaniem wobec posłów przez organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz inne jednostki organizacyjne obowiązków określonych w ustawie. Działania podejmowane przez Marszałka Sejmu w celu realizacji zadań, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 12 regulaminu Sejmu, mogą jednak mieć wyłącznie perswazyjny charakter (niewiążący dla ich adresatów)¹⁰.

Jedynie w przypadku problemów występujących na poziomie samorządu terytorialnego można korzystać z rozwiązań przewidzianych w odrębnych przepisach dotyczących funkcji kontrolnej Sejmu oraz kontroli i nadzoru nad samorządem terytorialnym. Ponieważ Marszałek ma w tym zakresie przede wszystkim udzielać posłom pomocy w ich pracy, to wykonanie tego zadania polegać może na czynnościach materialno-technicznych, tj. zwracaniu się do właściwych organów nadzoru nad samorządem terytorialnym (w szczególności do Prezesa Rady Ministrów), przekazywaniu „sygnałów” od posłów o niewykonywaniu tych obowiązków właściwym komisjom sejmowym oraz wskazywaniu posłom dostępnych im prawnych środków działania, mających na celu wyegzekwowanie tych powinności.

⁸ J.M. Karolczak, *Możliwość wyegzekwowania od organu, w którym poseł podjął interwencję, realizacji treści art. 20 ust. 2 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora* [w:] *Status posła, cz. I, Wybór ekspertyz prawnych do art. 1–24 ustawy z 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora*, J. Mordwiłko (red.), Warszawa 2007, s. 426.

⁹ *Idem*, *Opinia prawna dotycząca skutków nieudzielenia posłom informacji przez organy jednostek samorządu terytorialnego*, BAS-WAUiP 1352/16.

¹⁰ P. Radzewicz, *Dostęp posła do informacji związanych z działalnością jednostek samorządu terytorialnego* [w:] *Status posła, cz. I, Wybór ekspertyz prawnych do art. 1–24 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora*, J. Mordwiłko (red.), Warszawa 2007, s. 436.

Często skuteczniejsze jest wystąpienie przez posła o udzielenie żądanych informacji na podstawie ustawy o dostępie do informacji publicznej (dalej: u.d.i.p.); istotna różnica między ustawą o wykonywaniu mandatu posła i senatora a wspomnianą ustawą polega na tym, że nieudzielenie informacji w tym drugim przypadku podlega sankcji karnej. Zgodnie bowiem z art. 23 u.d.i.p.: *kto, wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi, nie udostępnia informacji publicznej, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.*

W piśmiennictwie wskazuje się, że odmowa udzielenia informacji w trybie art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s. teoretycznie mogłaby się stać przedmiotem interwencji poselskiej¹¹. Poseł może się domagać – w trybie art. 20 – *załatwienia sprawy, którą wnosi we własnym imieniu* (w tym wypadku wyjaśnienia przyczyn odmowy udostępnienia informacji oraz realizacji obowiązków wynikających z art. 19), jak również zaznajamiać się z tokiem rozpatrywania tej sprawy. Interwencja poselska jest instrumentem, który daje szersze niż art. 19 u.w.m.p.s. możliwości oddziaływania na podmiot, do którego adresowana jest interwencja. Istnieje także potencjalna możliwość wykorzystania – w celu zdyscyplinowania organu, który odmawia udostępnienia informacji, w trybie art. 19 ust. 1 u.w.m.p.s. – instytucji skargi, o której mowa w dziale VIII Kodeksu postępowania administracyjnego. Trudno jednak uznać, by wymienione wyżej instytucje prawne zapewniały w stopniu wystarczającym możliwość efektywnej realizacji uprawnień parlamentarzystów, o których mowa w art. 19 i 20 u.w.m.p.s.¹²

Ad 4

Na początku bieżącej kadencji Sejmu została w Biurze Analiz Sejmowych (BAS) sporządzona *Opinia prawna w sprawie kierunków zmian ustawy z 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora*¹³. Przedstawiono w niej m.in. analizę obecnie obowiązujących przepisów tej ustawy pod kątem możliwych zmian. Analizę oparto w największej mierze na doświadczeniach BAS, wynikających z napływających od posłów oraz organów Sejmu kazuistycznych przypadków,

¹¹ I. Galińska-Rączy, *Możliwość egzekwowania odpowiedzi od organów samorządu terytorialnego przez posła w sytuacji, gdy samorząd nie odpowiada bądź odpowiedź jest wymijająca lub nie w terminie* [w:] *Status posła, cz. I, Wybór ekspertów prawnych do art. 1–24 ustawy z 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora*, J. Mordwiłko (red.), Warszawa 2007, s. 438–439.

¹² P. Chybalski, I. Galińska-Rączy, E. Gierach, J.M. Karolczak, W. Odrowąż-Sypniewski, *Opinia prawna w sprawie kierunków zmian ustawy z 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora*, BAS-WAUiP, WAL 116/15, BAS-WAUiP, WAL 1761/16.

¹³ *Ibidem*.

powodujących trudności w praktyce sprawowania mandatu. Wskazano m.in., że ustawodawca powinien rozważyć celowość zasadniczej rewizji ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, której celem byłoby:

- dostosowanie jej do postanowień ustawy zasadniczej (odczytywanych w świetle ustaleń Trybunału Konstytucyjnego),
- nadanie jej przepisom postaci systemowo spójnej z innymi ustawami określającymi warunki wykonywania mandatu parlamentarnego, oraz
- ujednoznacznienie przedmiotu, warunków wykonywania i granic poszczególnych uprawnień i obowiązków poselskich oraz określenie instrumentów pozwalających na ich efektywne egzekwowanie.

W zakresie rozdziału IV zatytułowanego „Inne prawa i obowiązki posłów i senatorów” wskazano na wątpliwości związane ze stosowaniem art. 19 i 20 u.w.m.p.s.

Artykuł 19 (dostęp do informacji, w tym niejawnych)

Praktyka stosowania ustawy wskazuje, że zasadnicze wątpliwości interpretacyjne wiążą się z wykładnią przepisów określających dostęp posłów i senatorów do informacji i materiałów, wstępu do pomieszczeń oraz wglądu w działalność organów administracji rządowej i innych podmiotów. Kontrowersje wywołuje zakres uprawnienia parlamentarzysty, zarówno strona podmiotowa, jak i przedmiotowa (w świetle ustaleń Trybunału Konstytucyjnego dotyczących zakresu funkcji kontrolnych Sejmu wskazać można, że krąg podmiotów, wobec których parlamentarzyści mogą realizować uprawnienie z art. 19 ust. 1, wykracza poza zakres funkcji kontrolnych Sejmu – np. podmioty prywatne).

Analiza art. 19 wskazuje, że przewidziane w tym przepisie uprawnienie może być realizowane wyłącznie w ramach, które łącznie wyznaczają następujące zasady:

- żądanie udostępnienia informacji i materiałów, wstępu do pomieszczeń, w których się one znajdują, lub wglądu w działalność podmiotu, do którego jest adresowane, musi być związane z wykonywaniem mandatu poselskiego – poseł nie może korzystać z instrumentów, o których mowa w art. 19 ust. 1, poza sferą wykonywania mandatu (np. dla celów prywatnych),
- uprawnienia te nie obejmują możliwości uzyskania informacji, których udostępnienie prowadziłoby do naruszenia „dóbr osobistych innych osób”, uprawnienia nie mogą prowadzić do naruszenia sfery prywatności osób trzecich, podlegającej ochronie zgodnie z postanowieniami art. 23 i 24 Kodeksu cywilnego oraz art. 47 Konstytucji, który statuuje generalną zasadę ochrony życia prywatnego,
- zakres udostępnianych informacji jest limitowany przepisami ustaw, które ustanawiają prawnie chronione tajemnice; są to sytuacje, w których przepisy ustaw wyłączają jawność określonych informacji, a jednocześnie zbior

podmiotów uprawnionych do dostępu do tych tajemnic nie obejmuje posłów; w przypadku informacji niejawnych – w rozumieniu ustawy z 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. 2016, poz. 1167, ze zm.; dalej: u.o.i.n.) – w zakresie wyznaczonym obowiązkami wynikającymi z wykonywania mandatu – parlamentarzystom przysługuje dostęp do informacji niejawnych oznaczonych klauzulą „zastrzeżone” i „poufne” bez konieczności przeprowadzenia postępowania sprawdzającego (art. 34 ust. 10 pkt 14 u.o.i.n.), w przypadku pozostałych tajemnic ustawowo chronionych (m.in. tajemnicy bankowej, tajemnicy lekarskiej, tajemnicy przedsiębiorstwa, tajemnicy handlowej¹⁴ i tajemnic zawodowych) przepisy ustaw, które je ustanawiają, nie przewidują żadnych szczególnych reguł dostępu parlamentarzystów do chronionych informacji.

Odrębnym problemem, na który wskazano w omawianej opinii, pozostaje brak jakichkolwiek sankcji gwarantujących możliwość efektywnego wykonywania uprawnień, o których mowa w art. 19 i 20 u.w.w.m.p.s.¹⁵

Artykuł 20 (interwencja poselska/senatorska)

Zdaniem autorów omawianej opinii ustawodawca rozważyć powinien dalsze utrzymywanie w systemie prawa instytucji interwencji poselskiej (w jej obecnym kształcie). Uprawnienie to sięga swoimi korzeniami prawodawstwa PRL i oparte jest na założeniu supremacji Sejmu w systemie władz państwowych¹⁶. Niejasny jest zarówno przedmiot tego uprawnienia („interwencja dla załatwienia sprawy”), jak również obowiązki adresata interwencji. Nieadekwatność pojęciowa – w obowiązującym stanie prawnym – wyrażen delimitujących granice uprawnienia („jednostki gospodarki niepaństwowej”) wskazuje, że zakres podmiotowy adresatów tego instrumentu kontrolnego wykracza poza legitymowany konstytucyjnie obszar uprawnień kontrolnych Sejmu. Trudności praktyczne

¹⁴ I. Galińska-Rączy, *Opinia prawna w sprawie wglądu w działalność spółki handlowej* [w:] *Status posła w opiniach Biura Analiz Sejmowych (2007–2015)*, t. 1, J. Mordwiłko (red.), Warszawa 2015, s. 412 i n., *eadem*, *Opinia prawna w sprawie interpretacji pojęcia „tajemnica handlowa” w kontekście udostępniania posłom informacji na podstawie art. 19 u.w.w.m.p.s. oraz w ramach interpelacji poselskich* [w:] *Status posła w opiniach, op. cit.*, s. 414 i n.

¹⁵ J.M. Karolczak, *Możliwość wyegzekwowania od organu, op. cit.*, s. 426–427; zob. także P. Sobolewski, *Opinia prawna w sprawie konsekwencji prawnych niewykonania przez organ lub jednostkę obowiązku powiadomienia posła o stanie rozpatrywania sprawy* [w:] *Status posła w opiniach Biura Analiz Sejmowych (2007–2015)*, t. 1., J. Mordwiłko (red.), Warszawa 2015, s. 538.

¹⁶ W. Odrowąż-Sypniewski, *Opinia prawna w sprawie przedstawionej w piśmie prezesa stowarzyszenia P.R.W.I. z dnia 7 listopada 2013 r.* [w:] *Status posła w opiniach Biura Analiz Sejmowych (2007–2015)*, t. 1, J. Mordwiłko (red.), Warszawa 2015, s. 567 i n.

wiążące się z wykładnią pojęć określających procedurę rozpatrywania interwencji („załatwienie sprawy”; „termin uzgodniony z posłem”) powodują, że w praktyce omawiane uprawnienie ma charakter w dużym stopniu fasadowy.

Utrzymanie w systemie prawa parlamentarnego instytucji interwencji poselskiej (senatorskiej) wymagałoby bardziej precyzyjnego określenia przedmiotu interwencji, obowiązków organów zobowiązanych do jej rozpatrzenia oraz ewentualnych sankcji w przypadku, w którym obowiązek ten nie zostałby zrealizowany. Ustawa nie przewiduje żadnych możliwości odwołania od rozstrzygnięcia, w którym organ, do którego skierowane zostało żądanie, odmawia udostępnienia informacji bądź nie wykonuje dyspozycji wynikających z brzmienia art. 20 ust. 2 u.w.m.p.s.

Według danych z 4 sierpnia 2017 r.¹⁷ w pracach Sejmu znajduje się tylko jeden poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora oraz zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (druk sejmowy nr 523/VIII kad.), który dotyczy opodatkowania podatkiem od osób fizycznych diet wypłacanych posłom i senatorom, a więc nie dotyczy tematyki poruszonej przez posła.

¹⁷ [Http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=1D99112458A42AC6C1257FB7003B4E3F](http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=1D99112458A42AC6C1257FB7003B4E3F).